

**Din antroponimia comunei Chisindia, județul Arad.
Nume și porecle**

**From the anthroponimy of the Chisindia commune, Arad
County. Name and bynames**

*Vasile Faur,
Ineu, Arad*

Abstract

In the local community of the Chisindia micro-zone, a system of popular domination functioned, anterior to the official one which had the role of personalizing the individual, of distinguishing him from the other members of the group, of identifying him, most of all in the conditions of using the unique name which was repeated in families and in the group.

Key words: *micro-zone, names, appellations, bynames.*

Comuna Chisindia este o străveche vatră românească așezată în partea de est a județului Arad, la sud de râul Crișul Alb, în componența căreia intră satele: Chisindia, Păiușeni și Văsoaia, la care se mai adaugă cătunele Ciolt și Hurez cât și fostele crânguri risipite pe dealuri, locuite în vremurile noastre, mai ales pe timp de vară, de una sau două familii, care își mai păstrează în scopuri pastorale proprietățile și sălașurile din alte timpuri.

Toate aceste așezări formează microzona Chisindia, situată pe culoarul ce traversează Munții Zărandului, între Mureș și Crișul Alb, culoar ce alcătuiește o mică depresiune străbătută de o bogată rețea hidrografică: Valea Cioltului (sau Valea Găurani), Valea Rea și Valea Hurezului care, unite cu Valea Păiușeniului, formează Valea Chisindiei, ce-și poartă apele spre Crișul Alb.

Relieful comunei Chisindia e deluros, străjuit de culmea Drocea (836 m), acoperit în mare parte cu păduri bogate dar și cu pășuni favorabile păstoritului. Terenul arabil este puțin și sărac, însă suficient pentru menținerea culturilor agricole necesare populației locale, în schimb, livezile ocupă dealurile înșorite, favorizând încă din vechime o ocupație încă practică și în prezent –pomăritul.

Dacă localitatea Chisindia a fost sistematizată conform unui plan stabilit încă de la 1782, cu ocazia începerii comasării și ordonării

localităților din Imperiul Austro-Ungar, satul Păiușeni a rămas ca în vechime, o așezare riverană Văii Păiușeni, întins pe o lungime de 7 km.

Satul Văsoaia își păstrează aspectul de sat risipit pe dealuri, unde locuitorii își au proprietățile din moși-strămoși pe sub păduri, în locuri ferite de primejdii sau pe firul văilor, în locuri mai ușor accesibile și favorabile îndelungatei existențe umane.

Din punct de vedere istoric, acest ținut bogat și încântător al comunei Chisindia din Țara Zărandului beneficiază de suficiente dovezi ale existenței sale milenare. De pe acest teritoriu, romanii au extras aur, ocupație care a continuat până la venirea ungarilor în zonă. Aceștia din urmă au pus stăpânire pe cele patru vechi mine de aur cunoscute¹. Tot în zona Chisindiei a existat și o tradiție a spălării aurului din nisipul râurilor care o străbat, perpetuată până în Evul Mediu (anul 1363)².

În anul 1349³ sunt amintite pământurile familiei Abrahamffy, care cuprindeau opt cătune (Szelestye, Bavara, Albópataka, Albosfalva, Korcsomárosfalva, Eperges, Kerva și Csolt) răspândite pe cinci dealuri, fapt menționat și de istoricul Márki S. în monografia sa⁴. Acele cătune care au reprezentat așezări umane, au format, prin strămutare, comasare și sistematizare satul Chisindia, așezat pe noua vatră din Deal, proces finalizat în anul 1804. Aceste consemnări și documente privind istoria și sistematizarea satului fac referiri la mișcarea populației în ansamblu și nu conțin informații demografice nominale.

Primele conscripții urbariale cunoscute suplinesc, în parte, lipsa documentelor demografice privind populația care a locuit în aceste teritorii. Primul sat al comunei despre care avem informații de antroponimie este Văsoaia, în anul 1525⁵, cu două sute de ani înainte de prima atestare documentară de antroponimie a satului Chisindia.

¹ Nagy Imre, *Codex Diplomaticus Hungaricus Andegavensis, Anjoukori okmánytár*, vol.5 (1347-1352), Budapest, 1887, p.361-364; *Documente privind istoria României, seria C. Transilvania*, veacul XIV, vol.4 (1341-1350), București, 1955, p. 529-531.

² Fejer Georgius, *Codex Diplomaticus Hungariae Ecclesiasticus ac Civilis*, vol. IX/3, Budae, 1834, p.352-353; vezi și Vasile Faur, *Țara Zărandului. Conscripții. Cronică. Documente. Imagini*, Arad, 2014, p. 30.

³ Csánki Dezső, *Magyarország történelmy földrajza a hunyadiak korában*, vol.1, Budapest, 1890, p. 737.

⁴ Márki Sándor, *Aradvármegye és Arad szabad királyi város története*, vol. 1, Arad, 1892, p. 228, 269.

⁵ David Prodan, *Domeniul cetății Șiria la 1525 [în] Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, tom III, Cluj, 1960, p. 81.

Documentul din anul 1525 cuprinde lista celor 12 capi de familie, responsabili pentru întreaga familie față de administrația vremii, deoarece cei recenzați erau constrânși la dări în muncă și produse.

La acea dată, în Europa, sistemul oficial de denotație era stabilizat. În schimb, la români, se observă o oarecare confuzie sau interferență între cele două componente ale acestuia: numele de familie (moștenit, stabil și conservator) și numele de botez sau prenumele (acordat în mod arbitrar de părinți și nași, fixat la creștinarea prin botez).

Cele 12 nume consemnate în urbariul domeniului Șiria într-o grafie latino-ungurească redau nume de familie cunoscute în zonă, dar nespecifice ulterior localității Văsoaia: Lupej, Lupsa, Thoma, Georg, Thodoran. Prenumele Mihal-Michael, Nicolaus, Petrus, de rezonanță autohtonă, sunt completate de altele, de influență slavă (sârbă): Zthowan, Belko, Groban, Jowan iar prenumele Zthan și Luppas vor deveni, mai târziu, nume de familie frecvente în zonă.

În cazul de față, putem semnala un aspect interesant: această comunitate era, cu siguranță, mult mai numeroasă și avea în fruntea ei un cneaz local, care este menționat cu un singur nume (sau prenume?) *kenez Thodoran, pauper*. Conform tradiției occidentale europene de denotație din Evul Mediu, cei care erau menționați cu un singur nume (prenume?) făceau parte din clasa socială fără avere (*pauper=sărac*).

Următoarea conscripție urbarială, din anul 1715, se referă la satul Chisindia din districtul Ineu, comitatul Zărand și constă într-un tabel urbarial ce cuprinde 11 capi de familie, proprietari de teren arabil și de fânețe⁶.

Grafia îmbunătățită redă nume și prenume clare, cunoscute și folosite până astăzi în satul Chisindia: Krissan (Crișan), Tamas (Tamaș), Gurban, Luska (Lușca), Mercse (Mercea), Hanga, Karnacs (Cârnaț), Hatco (Hatcu) –nume de familie actuale și Vidik și Pejka -nume de familie dispărute și prenume utilizate și în prezent cu mici modificări în grafie: Juon, Iovan, Mihok, Janos, Andrica, Mihaly, Lup, Petru, Saul.

În conscripția satului Chisindia din anul 1720⁷, figurează 14 capi de familie cu arăturile și fânețele lor în proprietate, la al căror nume de familie se adaugă, față de anul 1715, Csuta (Ciuta), frecvent până astăzi. Numele de familie Ciuta provine de la denumirea locală a femelei cerbului. Există și toponimul Ciutacu, numele unui deal din Valea Găurani (Chisindia).

⁶ V. Faur, *op. cit.*, p. 104.

⁷ *Ibidem*, p. 193.

La prenumele existente în conscripția anului 1715, se adaugă, în 1720, Gyorgy, Szavul și Abraham (Avram), dispărând Balas (din maghiarul Balasz, care provine din latinul Blasius, prezent în calendarul catolic)⁸.

Ceea ce surprinde la conscripțiile din anul 1715 și 1720 este numărul mic de familii menționate, lucru care se explică prin faptul că puțini erau cei înstăriți care să poată plăti impozite și puțini puteau fi constrânși să o facă înainte de sistematizarea localităților (care se va finaliza pentru satul Chisindia în anul 1804).

Cu toate acestea, în conscripția anului 1746, publicată de Gheorghe Ciuhandu⁹, figurează 53 capi de familie pentru Chisindia și un număr de 25 capi de familie pentru Văsoaia.

Din punct de vedere demografic, se observă o creștere a numărului de familii impozabile iar din punct de vedere onomastic, se constată o perfecționare a denotației, o stabilizare a numelor de familie și o diferențiere clară față de cele de botez, care sunt, în majoritate, de factură religioasă. Pe lângă numele de familie menționate în cele două conscripții (1715, 1720), în lucrarea lui Gh. Ciuhandu apar altele, uzuale și astăzi, devenite specifice Chisindiei: Korna (Cornea), Irina, Morkan (Morcan), Luka (Luca), Sztan (Stan), Sztana (Stana), Stefan (Stepan), Pucsa (Pucea), Pantya (Pantea), Tyioran (Teorean), Luska (Lușca). Sunt și noi nume, de proveniență locală: Halmacsan (Hălmăgean-provenit din Hălmagiu), Pajsan (Păiușan-locuitor în Păiușeni, adică în cătunul Păiuș, atestat la anul 1574 sub forma grafică *Paiüz* și *Bais*; dar, la acea vreme, Păiuș era un cătun care a aparținut de satul Chisindia), Mocz (Moț-originar din Munții Apuseni), Vajan (Voian și Vălean-locuitor pe vale, ca parte a satului), Abrugyan (Abrudean-de origine de la Abrud), Argyelan (Ardelean-venit din Ardeal), pe lângă Krissan (Crișan-de pe Criș) și Gurban (de la Gurba), existente anterior. Numele nou, Prondan, care apare în conscripția publicată de Gh. Ciuhandu, își are originea în numele Văii Păiușeni, care se mai numea Valea Prund (Prond în grafia maghiară).

Numele de familie de origine locală provin din supranume, un fel de porecle care diferențiau pe cei nou-veniți în comunitate, față de care, întotdeauna, în mentalul colectiv se nășteau rezerve. Cu timpul, acestea au devenit nume de familie, oficializate. Ele sunt destul de vechi și reflectă mișcările de populație rezultate în urma căsătoriilor, strămutărilor sau migrațiilor și, uneori, prin desființarea unor sate sau unificarea altora.

⁸ N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, 1963, p. 173.

⁹ Gheorghe Ciuhandu, *Românii din câmpia Aradului de acum două veacuri*, Arad, 1940, p. 191-194.

Un alt nume de familie care ar putea proveni tot dintr-un supranume este Rașca, menționat de patru ori în conscripția din anul 1746 și care se menține în antroponimia locală până în zilele noastre. Acest nume face trimitere la pescuitul primitiv, *rașcă* (pl. *rășci*)¹⁰, cu etimologie necunoscută, având sensul de: a) unealtă pescărească în formă de prăjină, cu care pescarii împing frânghiile năvodului pe sub gheață de la o copcă la alta sau cu care gonesc peștele spre năvod; b) unealtă cu mâner de lemn, având la capăt un ac metalic gros folosit la operația de cătrănire¹¹ (izolare cu bitum) a plutelor.

Substantivul *rașcă*, dispărut astăzi din vorbirea locală, poate sta la baza numelui de familie Rașca. El evocă ocupații arhaice despre care nu se mai știe nimic, dar care, cu siguranță, s-au practicat cândva în zona Mureș-Criș (pescuitul sub gheață și plutăritul).

Tot în acest document de la 1746, apare pentru prima dată și numele de familie Irina, ajuns la noi ca prenume feminin, prin intermediul popoarelor slave vecine. În timp, supranumele posesiv „a lu' Irina” a devenit nume de familie, pe lângă un nume de botez. Acest nume provine din grecescul *eirène*, însemnând „pace”. De menționat că acest nume de familie este actual la Chisindia și se mai întâlnește încă și în alte câteva localități de la poalele Munților Codru-Moma (Ignești, Miniad, Neagra).

În ceea ce privește prenumele chisindane, la anul 1746, ele sunt în majoritate luate din *Sfânta Scriptură* sau din calendarul creștin, notate într-o grafie nu foarte riguros maghiară: Petru și Petro, Gyorgy, Juon, Ianos, Togyer, Iovan și Iovanucz, Mihaly, Marian, Avram, Iosip, Filip, Nikula, Gavrila, Izspas, Lazar, Szav, Luka, Vaszi cât și Florea, Pask, Kracsun, Crszta, evocând marile praznice creștine. Pe lângă aceste prenume, mai apar Koszta și Iank -hipocoristice¹² (prescurtări) sârbești, Ursz -prenume autohton atribuit cu valoare magică, la fel ca Lup și Blas (provenit din calendarul catolic Blasius, notat în maghiară Blasz; a dat și forma Blaj ca prenume, dar și numele orașului din Ardeal)¹³.

Văsoaia anului 1746 este reprezentată în conscripția publicată de Gh. Ciuhandu de cei 25 capi de familie, având în frunte un cneaz, căruia conscriptorul nu îi menționează numele.

Toate numele de familie diferă față de cele din anul 1525 și majoritatea sunt specifice până astăzi în satul Văsoaia: Dobra, Bogdan,

¹⁰ *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, 1998, p. 886.

¹¹ *Ibidem*, p. 153.

¹² *Ibidem*, p. 460.

¹³ N. A. Constantinescu, *op. cit.*, p. 173.

Stepan, Bonkos (Boanchiș), Hulber, Szav (Sav), Braicz (Braiț), Posta, Tumucz (Tomuța). Apare pentru prima dată numele de familie Faur, având probabil la bază un supranume denumind meseria de „meșter fierar”. Substantivul *faur* sau *făurar*, provenit din latină (*faber, fabri*) cu același sens, se folosește mai rar în vorbirea populară locală, fiind concurat de termenul *fierar*. Sinonimul maghiar *covaci* nu apare în antroponimia locală, deoarece *faur* are stabilitate în vechime, intrând și în componența unor toponime (exemplu Ulița Făurești din Chisindia) și având o familie lexicală bogată: (*a*) *făuri, făuriște, făuritor, făurar* etc¹⁴.

O altă prezentă, în premieră în conscripția satului Văsoaia din anul 1746, este cea a prenumelui Angyel, dispărut din Văsoaia dar devenit nume de familie frecvent până în zilele noastre, la Chisindia. A pătruns în limba română într-o perioadă destul de veche prin intermediul limbilor slave, având la bază cuvântul latin *angelus* (înger, mesager, sol, trimis al lui Dumnezeu) ajuns în latină din grecescul *angelos*, cu același sens. Este folosit mai mult ca prenume, alături de forma feminină *Angela*, făcând trimitere la puritate, frumusețe, bunătate, sens dat și de neologismul *angelic (îngeresc)*¹⁵. În Chisindia, apare din vechime ca nume de familie provenit din prenume.

Alte nume și prenume nou-apărute sunt Dan (nume de familie) și Medrea (nume de botez) ca hipocoristice, de la numele biblic Daniel și de la cel calendaristic Sf. Dumitru cu forma populară Sîn-Medru (Medrea).

Prenumele Mlagyn, cu forma actuală Mladin, are în limbile slave de sud sensul de *cel tânăr*. Se folosește și în vocabularul românesc cuvântul de origine slavă *mladă – mlădiță (lăstar tânăr)*.

Din cele analizate, se desprinde concluzia că, până în secolele XVII-XVIII, sistemul oficial de denominație se consolidase. Conscripțiile următoare, recensămintele populației și registrele stării civile de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea reflectă o marcantă creștere demografică, care atinge apogeul înaintea fiecăruia dintre cele două războaie mondiale. Se constată, de asemenea, o perfecționare a sistemului oficial de denominație și o îmbogățire a antroponimiei din zona Chisindia, atât în sfera numelor de familie cât și a celor de botez. Materialul cules din documentele de evidență locală a populației oferă dovada emancipării social-economice, naționale și culturale a locuitorilor din mediul rural, în

¹⁴ Christian Ionescu, *Mică enciclopedie onomastică*, București, 1975, p. 132.

¹⁵ *Ibidem*, p. 40-41.

special de pe aceste meleaguri, aflați în permanentă încleștare cu vicisitudinile vieții și ale istoriei.

În cadrul comunității locale din microzona Chisindiei, a funcționat din cele mai vechi timpuri, ca de altfel în orice societate, un sistem de denominație populară, anterior celui oficial și care a avut rolul de a personaliza individul, de a-l diferenția de ceilalți din grup, de a-l identifica, mai ales în condițiile folosirii numelui unic care se repeta în familii și în grup.

Acestui nume unic primit la botez i se adăuga un supranume al apartenenței la o familie. Pentru redarea apartenenței, în zona Chisindiei se folosește cazul genitiv cu sau fără articolul posesiv *al (a) lui* + numele tatălui (al mamei sau al unui strămoș) iar în unele cazuri numele familiei aparținătoare sau numele cu care este cunoscută familia în sat (porecla).

În vorbirea populară, articolul posesiv s-a simplificat la forma: *a lu'* sau *lu'*, renunțându-se la acord; exemplu: *Mihai a lu' Irina - Mihaiu lu' Irina*, însemnând *Mihai al Irinei*, fiind consemnat de notarii cancelariilor maghiare *Mihai Irina*. Ca nume oficial, devine *Irina Mihai*, supranumele inițial *Irina* fiind transformat în nume de familie.

Numele Ion (Ioan) fiind cel mai frecvent în zonă, ca de altfel în întreaga țară, se întâmpla să fie atribuit mai multor generații succesive, iar când nu era moda hipocoristicelor (a prescurtărilor alintătoare) într-un grup mai restrâns, clan familial sau vecinătate, puteau să apară calambururi de tipul: *Iuănu nost, Iuăn a lu' Iuănu nost, Iuăn a lu' Iuănu lu' Iuănu nost*. (I din *Iuăn* și din *Iuănu* formează în pronunțare silabă separată, ca un I (i) dublu [i¹]).

Toate aceste „invenții” ale denominației populare aveau funcția de diferențiere după nume, de evitare a confuziilor între membrii comunității. Dacă aceștia se cunoșteau destul de bine între ei, simțeau nevoia unei suplimentări a numelui oficial și a celui de apartenență. Astfel că, unor persoane din colectivitate li se acorda încă un supranume calificativ, ca rezultat al mentalului colectiv al semenilor, cărora nu le scăpa niciun aspect al mediului material, moral sau social în care se afla respectiva persoană precum și nici o însușire a acesteia, fie ea calitate sau defect. Așa s-au născut poreclele-o categorie de supranume, care prin ironie, umor și chiar satiră, încearcă să îndrepte moravurile, luând răul în răs¹⁶.

În popor, nu se prea folosește termenul de poreclă, fiind înlocuit cu cel de „ciufală”, de unde reiese perceperea poreclei ca o critică, ca o

¹⁶ Aureliu Candrea, *Poreclele la români*, București, 1895, p. 5.

blamare a persoanei în fața judecății colective. Termenul de poreclă, cu formele populare *poriclă* și *prolică* este uneori atribuit numelui de familie.

În comunitatea de altădată, nu se pune accent pe numele de familie ci pe „ciufală”, după care omul era știut și cunoscut de toți sătenii. E drept că astăzi porecla s-a golit de sens și și-a pierdut funcția de corijare a omului din partea societății. Moștenitorii unor porecle foarte acide, nu mai înțeleg astăzi sensul lor, nu le mai percep valoarea lor funcțională inițială.

Astfel, porecelele, al căror mediu prielnic era cel rural, au rămas niște etichete frumoase cu parfum de intenții moralizatoare.

Același autor, Aureliu Candrea¹⁷, filolog al sfârșitului de secol XIX, clasifică porecelele în: porecle individuale și porecle generale. Din categoria poreclelor individuale fac parte porecelele care exprimă starea fizică a individului, starea morală și cea socială.

Porecelele considerate de autor generale se referă la diverse etnii care trăiesc printre români și care se deosebesc unii de alții prin caracterul, obiceiul și fizicul lor, primindu-și fiecare eticheta. De remarcat, preocuparea autorului pentru porecle ca valori ale creației populare, izvorâte din înțelepciunea și libertatea de gândire și exprimare a omului din popor. Exemplificările sunt căutate în folclor, în literatura populară și cultă și se fac trimiteri și la alte popoare și limbi de circulație pentru o comparație convingătoare cu fenomenul „porecle la români”.

La sfârșitul sec. al XIX-lea, locuitorii satului Chisindia purtau neașe porecle românești, în ciuda tendinței de maghiarizare care proliferă.

Dovada scrisă că s-a întâmplat astfel, se află în revista „Vulturul Ardelean”, unde Iustin Ardelean, originar din satul Chisindia, om politic, jurist, proprietar și redactor al revistei, a publicat o poezie alcătuită din porecle ale locuitorilor din acel timp și care, majoritatea, se mai păstrează și astăzi neschimbate. Redăm poezia, cu precizarea că aceasta este cunoscută și astăzi de oamenii vârstnici din sat și circulă prin viu grai, făcând deliciul grupurilor amatoare de astfel de creații folclorice umoristice.

*Din Chisindia*¹⁸

(Numiri care documentează deplin originea romanică)

Codrat-Nemeș, Grumazășu,

Hozom, Pâda și Pruncheșu,

Dalibuș și Belejuțu,

¹⁷ Ibidem, p. 12-13.

¹⁸ *Vulturul Ardelean*, an VII, 28 nov./11 dec. 1898, nr. 48-49, p. 4.

*Chemfet, Gugu și Orbuțu,
Mondoc, Liuru, Șabu, Druie,
Crișcirianu și Șalie,
Mățu, Stoicanu și Cioaca,
Ștructăraș, Gangu și Floaca,
Branțu, Ceca, Vili, Vuțu,
Talageanu și Micuțu,
Cirimbălă, Florea-Nichlii,
Bușa, Irimia-Lichii,
Uouă-Coapte, Palihudă,
Dedu și Feleharț-Gudă
Vâna, Huha, și Palașca,
Jabarcinu și Halașca,
Capțoc, Pițuc, Dudă-Neagră,
Pârțac, Ciuca, Tapalagă,
Cocoșelu și Fârțuțu,
Pihot, Pietu, Troanga, Cârțu,
Boncireju, Hurezanu,
Cucea, Zama și Baronu,
Chizu, Guzu, și Gușatu,
Tranda, Iena, Necuratu.
Ar mai fi numiri cu mia,
Să trăiască Chisindia!*

Din cele 64 porecle pe care le conține textul poeziei, un număr de 41 există și azi în Chisindia (reprezentând 64% din total), celelalte 23 (reprezentând 36%) sunt porecle care au dispărut.

Revenind la microzona Chisindia, locuitorii de astăzi ai celor trei sate, Chisindia, Păiușeni și Văsoaia sunt moștenitorii unui adevărat tezaur de porecle. Ele s-au transmis din tată în fiu și s-au păstrat nealterate până în zilele noastre.

Pentru a nu se pierde odată cu scurgerea timpului și dispariția unor familii prin strămutarea în alte localități sau prin deces, am considerat necesară o inventariere a poreclelor din cele trei sate¹⁹.

¹⁹ Arhiva Primăriei Chisindia și informatorii; pentru Chisindia: Stan Ioan, zis Iuăn a lu' Ina (n. 28 aug. 1948), Faur Teodor, zis a lu' Surdu (n. 1923-d. 2009), Lușca Ioan, secretar al comunei Chisindia (n. 3 sept.1954), Păiușan Vesalie, zis Hurezanu (n. 1889-d. 1985), pr. Vasilie Nistor (n. 6apr. 1950 în satul Laz-Dezna), Mercea Vasile, zis Mușânaică (n. 7 febr. 1932), Lupșa Teodor, zis Boncireju (n. 5 mai 1949) și Tulea Teodor, zis Șontric (n. 25 ian. 1928); pentru Păiușeni: Păiușan Ioan, zis Hepu (n. 4 oct.1931), Lușca Ioan, secretar al

Am considerat poreclele familiilor din satele comunei Chisindia un mic tezaur de antroponimie tipic românească, cu puține influențe străine și cu o mare varietate de forme. Antroponimele prezentate au fost culese din satele comunei de la cei mai vârstnici locuitori, din arhiva comunei și de la funcționarul Primăriei răspunzător cu actele de stare civilă ale populației.

În lumea satelor, poreclele au avut și un rol de identificare mai ușoară a familiilor, implicând și un conținut îndreptat spre ironizare, acceptat de voie sau de nevoie de către familiile respective.

Porecla atribuită unui membru al familiei devine, în timp, ereditară pentru familie, lăsată urmașilor chiar și atunci când este vorba de însușiri pe care aceștia nu le mai au sau când originea și fixarea poreclei s-au pierdut în timp pentru familia respectivă. Poreclele sunt trainice, răspândite rapid între locuitorii satului, însușite și acceptate de familii, chiar și în cazurile când formele de exprimare sunt caustice și umoristice. Poreclele moștenite de la o generație la alta au, uneori, sensuri care nu pot fi explicate de membrii familiilor care le poartă, cum nu poate fi stabilită cu certitudine nici perioada de atribuire.

Poreclele familiilor, fixate și cunoscute pe ulițe și numere de case în sate, au o mare trăinicie în timp. Frecvente sunt cazurile în care membrii unei familii au decedat cu toții sau familia și-a schimbat domiciliul în alt sat. Vatra respectivă a rămas cu porecla, deși noua familie nu are nicio legătură cu porecla purtată de familia de baștină și pentru săteni, noua familie este purtătoarea poreclei vechi. Aspectul susține puterea de trăire a poreclei pe vatră și individualizarea familiilor în lumea satului, suplinind oarecum lipsa numelor de stradă din așezările rurale. Poreclele din lumea satelor constituie un domeniu puțin cercetat de lingviști datorită dificultăților de culegere a materialului pentru cercetarea aspectelor legate de originea, diversitatea și vechimea lor.

Pentru satele comunei Chisindia am realizat primii pași în cercetarea antroponimiei, am cules poreclele și le-am clasat după anumite criterii considerate de noi sugestive.

Cercetarea noastră nu include o analiză de specialitate, care poate fi realizată doar de cunoscători în domeniul antroponimiei.

Vom reda în cele ce urmează poreclele pe sate și o mică clasificare, după câteva criterii considerate de noi interesante.

comunei Chisindia (n. 3 sept. 1954), pr. Popa Mihail (n. 21 apr.1947 în Sinești-Vâlcea), pr. Tripa Teodor (n. 1955 la Ineu-Arad); pentru Văsoaia: Oprea Trandafir, zis Trandafir (n. 21 aug. 1936), Boanchiș Ioan, zis Covăcelu (n. 29 iun. 1929), pr. Popa Mihail (n. 21 apr.1947 în Sinești-Vâlcea), pr. Tripa Teodor (n. 1955 la Ineu-Arad).

Câteva porecle din satul Chisindia existente în perioada interbelică:

Adamoc	Brihanu
Albu	Buceoaie
Almașanu	Budei
Alunu	Bugiufluc Bugoaie
Babău	Buiacu
Babișu	Bujor
Babuța	Bundăș
Bacu	Buric
Balie	Bușa
Balmoz	Buț
Banu	Cabel
Bardan	Calaceanu
Bardanișca	Canii
Barnuța	Capțoc
Baronu	Cardășu
Băla	Căciula
Bălu	Cârțu
Becea	Ceca
Beleju	Cerceloaie
Bena	Ceșuța
Bica	Chemfet
Bicariu	Chicina
Birău	Chizu
Blagu	Cilie
Blagu Zănie	Cioaca
Blaj	Ciocu
Bregadiru	Cioreana
Boaca	Ciortoi
Bobatu	Circa
Boboloșoaie	Cirimbală
Boboloșu	Cița
Boităș	Ciuca
Boncireju	Ciucura
Bonțu	Cigodu
Boruțu	Ciula
Bouțu	Ciulac
Branțu	Ciurhan
Brebăn	Ciutău

Cleanu
Clencioaie
Clenciu
Cocina
Cocoana
Cocoș
Cocoșel
Codrat
Colobardă
Conciura
Contușeriu
Corcoș
Corezia
Coșnița
Cofâșci
Crețu
Crișcireanu
Cucea
Cucu
Cuiedanu
Cula
Cutana
Dabulici
Daina
Dalibuș
David
Dârlea
Dedu
Dicu
Dinc
Docită
Dogariu
Domnuțu
Drugaleu
Drugan
Druie
Dubășu
Dudanu
Dunațâl

Durducă
Duru
Emmel
Faur Pătruț
Fâc
Fârțu
Fila
Fironda
Fișcu
Fiu
Floaca
Flocea
Forgău
Fușta
Gaița
Gangu
Gașpareanu
Georgina
Ghici
Gicu
Gigilaș
Gigioaie
Gigiu
Gigiu Sâii
Ginașu
Ginu
Gitu
Giurca
Giurgi
Glanetașu
Goanga
Gomoi
Goronașu
Grumazoi
Grumba
Guda
Gugu
Gușa
Guzu

Haiu
Halaşca
Halcu
Hangoaie
Hanţu
Hârbei
Hârboaică
Hîmu
Hocu
Hopsidia
Horgoşu
Hozom
Huha
Hurezanu
Ianăş
Iancu
Iepurele
Ieta
Ioancii
Ionoacă
Ioşca
Iovu Linchii
Jabarcinu
Jugariu
Jula
Jutoaie
Kiralý
Leanca
Lelea
Leotu
Leu
Liba
Lica Rânjii
Liţă
Liuru
Lupu
Luşchiţa
Luţa
Luţu

Macea
Maceş
Mainu
Marcu
Marta Mochii
Mâţu
Menacu
Merceu
Miciu
Miculaiţă
Miercurea
Mierla
Mihaioc
Mihoc
Mireta
Milian
Minişanu
Moca
Mojăr
Momârlanu
Mondoc
Monu
Muhuica
Muşânaică
Mutu
Muza
Nacită
Nacu
Nadaşanu
Naruţă
Neag
Neagra
Neamţu
Necuratu
Nepcea
Nica
Nichifor
Nicli
Nicodim

Nieșu
Nioanea
Nionu
Nița lu' Pascu
Nodic
Noju
Nova
Nucu
Oagea
Oaia
Oala
Omocu
Omuțu
Padurariu
Paităș
Palihudă
Pancova
Papa
Papii
Pasărea
Pastoriu
Pâcu
Pâda
Pârțac
Pepea
Pescuțu
Petu
Piciu
Pincenu
Pintea
Pipa
Piparca
Pipicioaca
Pistrița
Pistruiu
Pițaca
Pițuc
Poacăli
Pocăitu

Popa Pecului
Popecu
Popița
Prana
Proțașu
Pruncheșu
Pucea
Pucsi
Pupăza
Racezu
Rașcău
Ratuta
Ră
Răbu
Râma
Riganu
Riță
Roșu
Roza
Rubernovici
Rujasca
Runcu
Ruță
Sacu
Samson
Sarbădu
Sarișu
Scherr
Scormaciu
Slab
Smoloaie
Stoicanu
Suciu
Surdu
Șabu
Șalie
Șciopu
Șontric
Șpanu

Șstructăraș	Țăpuș
Șuculanu	Țâcaci
Șuștăru	Țâgara
Șutu	Țârcalamu
Talageanu	Țârlea
Talie	Țâșu
Talioara	Țâțoiu
Tarcilă	Țica
Tarenti	Țiganu
Târșu	Țonea
Tekelea	Țup
Ticanu	Uăncea
Titu	Uănu
Tiț	Uărbu
Tocii	Urdaș
Tocitu	Ușoru
Todincu	Uțu
Todoraș	Valacu
Todoriță	Vancu
Tofil	Vanu
Togearcă	Vă
Toia	Vâna
Toloboată	Vespea
Tranda	Vidu
Trânu	Viluțu
Trinca	Vova
Troanga	Vuțu
Tuna	Zama
Turcu	Zbelca
Tuturu	Zgociu
Țapu	Zâcea.
Țarca	

Câteva porecle din satul Chisindia le-am clasificat după următoarele criterii:

1. Porecle care au la origine însușiri morale, comportamentale și fizice: Sarbădu, Băla, Bălu, Bobatu, Cioreana, Crețu, Pruncheșu, Duru, Lelea, Mutu, Neagra, Necuratu, Pistrițu, Pistruiu, Roșu, Scormaciu, Slab, Cârțu, Surdu, Șciopu, Șontric, Șutu, Tocitu, Toloboată, Țâcaci, Țâțoiu,

Ușoru, Zăcea, Cioncu, Uărbu, Coccoașa, Flocea, Ciula, Buiacu, Puțâna, Pucernicu, Boboloșu, Poganu, Albu, Boboloșoia, Chicina, Ciulac.

2. Porecle provenite de la numele unor animale, păsări, insecte: Bica, Bouțu, Ciutău, Cleanu, Cocoș, Cocoșel, Cucu, Gaița, Goanga, Guda, Guzu, Iepurele, Lupu, Leu, Mâțu, Mierla, Oaia, Pasărea, Piciu, Țapu, Țarca, Vespea, Pescuțu, Râma, Mniala, Hârșogu, Mâța, Pupăza, Fârțu.

3. Porecle provenite din numele unor plante, flori, arbori arbuști și fructe: Alunu, Bujor, Măceș, Nucu, Piparca, Roza, Rujasca, Morcoiu, Grumba, Paradica, Coceanu, Goronașu, Târșu, Georgina.

4. Porecle provenite din cuvinte care denumesc părți ale corpului: Naruță, Buric, Ciocu, Pincenu, Vâna, Grumazoi, Gușa, Brebăn, Ciortoi.

5. Porecle care au la origine diferite lucruri, obiecte de îmbrăcăminte și uz gospodăresc și produse alimentare: Ratuta, Balmoz, Banu, Bundăș, Cabel, Capțoc, Căciula, Cerceloiaie, Ciucura, Conciura, Contușeriu, Coșnița, Cucea, Drugaleu, Drugan, Forgău, Hârbei, Hârboiaica, Liță, Mojăr, Nodic, Țăpuș, Țăgara, Țârcalamu, Zama, Pancova, Jugariu, Racezu, Sacu, Bumbu, Pipa, Oala, Smolea, Vaitău, Felehart, Vramița, Colacu, Papa, Chifla, Papii, Rașcău, Răbu, Noju.

6. Porecle care provin de la meserii, funcții și ocupații: Baronu, Bicariu, Birău, Brigadiru, Boităș, Dârlea, Dogariu, Domnuțu, Dubașu, Fișcu, Glanetașu, Jugariu, Padurariu, Pastoriu, Popița, Ștructăru, Șuștăru, Tuturu, Cooana, Coconelu, Ministru, Electricu, Ragamentu, Crâșmărița, Juratu, Morariu, Covaciu.

7. Porecle care sugerează locul de origine al familiei sau apartenența la minorități: Almașanu, Bardan, Bardanișca, Brihanu, Calaceanu, Crișcireanu, Cuiedanu, Hurezanu, Minișanu, Momârlanu, Nadașanu, Suculanu, Talageanu, Șpanu (Spaniolu→Ișpanu→Șpanu), Valacu, Țăganu, Turcu, Neamțu, Hanțu, Dudanu, Dunațal.

8. Porecle a căror origine nu poate fi explicată: Boncireju, Bugoaie, Cardășu, Chemfet, Chizu, Cirimbală, Colobardă, Corcoș, Dalibuș, Gigilaș, Ginașu, Halașca, Hangoaie, Himu, Hocu, Hopsidia, Horgoșu, Hozom, Huha, Jabarcinu, Leotu, Mainu, Nacită, Nepcea, Oagea, Pițuc, Poacăli, Prana, Proțașu, Riganu, Șalie, Talie, Talioara, Tarcilă, Tarenti, Ticanu, Todincu, Togiarcă, Toia, Tranda, Troanga, Țonea, Zbelca, Zgociu.

Câteva porecle din satul Păiușeni existente în perioada interbelică:

Adameș	Baba Lazăr
Andoriță	Babău
Arinu	Baia
Avramoc	Balie

Bambu	Coadă
Bandri	Coampa
Banea	Cochei
Baștalera	Colacu
Bebea	Corman
Becea	Coroana
Berliugă	Cotoru
Bengu	Covaciu
Bibolu	Curtu
Bimboc	Dalea
Birău bătrân	Dalimanu
Bitușă	Diță
Blagoi	Doju
Blagu	Dosu
Bocioacă	Drugaleu
Bodea	Dugula
Boleacu	Dunațal
Bordișu	Firezaru
Borleoaie	Firu
Botoancă	Gârlea
Braițu	Giuța
Brășcea	Golâmbu
Buciu	Grajetu
Bujor	Greco
Bumburu	Grecoțu
Caba	Gușa
Carolina	Haicu
Cârligu	Halgăș
Cercel	Harjău
Ceșa	Hepu
Chinzăr	Hictăr
Chizu	Higiu
Ciba	Hocu
Cioanca	Holanu
Ciobanu	Honu
Cioclință	Hustri
Cirică	Huța
Ciucu	Iecea
Ciun	Ioja

Iovănuț
Iovuțu
Iroaie
Ispas
Istimie
Iusti
Juratu
Juta
Laba
Lanțeriu
Lapadatu
Lelea
Linu
Lungu
Magoaie
Mahâncu
Medruț
Menacu
Mila
Militon
Mișca
Mitrea
Moleca
Morariu
Mucea
Mudra
Muhuica
Mușca
Muzgorea
Nica
Niuțu
Oanca
Panclie
Pascuțu
Patruțaș
Petriță
Picioruțu
Picula
Piparca

Pircu
Pișta
Pocăitu
Popița
Pralii
Racu
Raduța
Ristea
Roșu
Rotariu
Rozmanu
Rujnea
Rusu
Scâlcu
Sficăr
Sfrâncu
Sirepta
Spicu
Subinca
Surdu
Șcirbu
Șefu
Șoaricu
Ștaieru
Talin
Taliura
Târsalău
Titu
Tocoroș
Tofleu
Togiță
Toli
Toloboată
Toma
Tombei
Totu
Tulucu
Țapu
Țarca

Țâu	Vâna
Țoțopel	Vespea
Țucali	Virghil
Țulca	Vlaica
Țurcanu	Vrăjitoarea
Valeru	Zbârna.

Câteva porecle din satul Păiușeni le-am clasificat după următoarele criterii:

1. Porecle care au la origine însușiri morale, comportamentale și fizice: Linu, Lungu, Mucea, Muzgorea, Roșu, Surdu, Șcirbu, Toloboată, Pocăitu, Bebea, Curtu, Cioanca, Lelea, Lapadatu.

2. Porecle provenite de la numele unor animale, păsări și insecte: Bibolu, Racu, Șoaricu, Țapu, Țarca, Vespea, Golâmbu, Tulucu.

3. Porecle provenite din numele unor plante, flori, arbori: Arinu, Bujor, Piparca, Spicu, Târsalău, Ceapa.

4. Porecle provenite din cuvinte care denumesc părți ale corpului: Coada, Gușa, Laba, Picioruțu, Tofleu, Vâna.

5. Porecle care au la origine diferite obiecte, produse alimentare, articole de îmbrăcăminte și uz gospodăresc: Bumbu, Bitușă, Cârligu, Cercel, Colacu, Coroana, Cotoru, Drugaleu, Firu, Corman.

6. Porecle provenite de la numele unor meserii sau funcții: Birău bătrân, Ciobanu, Covaciu, Firezaru, Juratu, Lanțariu, Morariu, Rotariu, Șefu, Vrăjitoarea.

7. Porecle a căror origine nu poate fi explicată: Bambu, Cioclință, Boleacu, Baștalera, Berliugă, Botoancă, Bumburu, Chinzăr, Ciun, Coampa, Cochei, Dugula, Grajetu, Halgăș, Hepu, Holanu, Honu, Hustru, Juta, Mahâncu, Moleca, Muhuica, Panclic, Oanca, Picula, Mudra, Pircu, Rozmanu, Scâlcu, Sficăr, Sfrâncu, Sirepta, Ștaieru, Taliura, Tocoș, Toli, Țoțopel, Țulca, Zbârna, Pircu.

Câteva porecle din satul Văsoaia existente în perioada interbelică:

Americanu	Bălan
Ancița	Bălu
Antoniță	Bebea
Averescu	Belea
Bada	Berca
Bagea	Boancășu
Bandăr	Bociu
Barcula	Bogdanu

Bortoșu
Braițu
Brassai
Buda
Budoaie
Buhoaie
Buroaie
Caba
Calaie
Cașuț
Chelea
Chira
Cilanu
Cioanca
Ciocârlanu
Ciorescu
Cioru
Ciotacu
Ciula
Cobi
Coca
Codiliș
Coroaba
Covăcelu
Covrean
Craiu
Cureciu
Dabu
Dagilă
Danilă
Danilău
Ferdău
Gabor
Gaia
Gașpăru
Georgiuț
Gherghel
Gițu
Gomoiu

Grana
Hartâgu
Holanu
Horga
Hulbăru
Iosâpoc
Jigaraia
Juca
Langoșu
Leoandăr
Lencu
Lițu
Loghin
Loghinuț
Lupa
Macera
Morcoceanu
Moroșca
Moțu
Muleru
Mumuioгу
Neagu
Negru
Nichii
Nioaca
Niocu
Nonița
Nura
Partenie
Piciu
Pielea
Piparca
Pișta
Pleșu
Pulea
Purdi
Purecu
Râpaciу
Râpașu

Roșanu	Țapei
Savel	Țăncea
Săvulescu	Țâca
Scârtoaga	Țâțoiu
Sâmu	Uaca
Șora	Vila
Șaicu	Vlaica
Trandafir	Zocoreș.
Țâncu	

Câteva porecle din satul Văsoaia le-am clasificat după următoarele criterii:

1. Porecle care au la origine însușiri morale, comportamentale și fizice: Harțâgu, Negru, Cioru, Roșanu, Bebea, Ciorescu, Țâțoiu, Bălu, Bălan, Craiu, Ciula.
2. Porecle provenite din numele unor animale, păsări sau insecte: Lupa, Ciocârlanu, Piciu, Gaia, Țâca, Jigăraia, Purecu, Buhoaie.
3. Porecle provenite din numele unor legume: Piparcă, Cureciu.
4. Porecle provenite din cuvinte care denumesc părți ale corpului: Pielea, Pulea, Cioaca.
5. Porecle care au la origine obiecte sau produse alimentare: Scârtoaga, Bada, Coca, Langoșu, Lițu.
6. Porecle a căror origine nu poate fi explicată: Codiliș, Muleru, Macera, Barcula, Boancășu, Bortoșu, Dagilă, Morcoceanu, Hulbăru, Șpengu, Coroaba, Holanu, Ferdău, Leoandăr, Mumuiogu, Țapei, Grana, Nura.